Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. Wilno, dnia 10-go lipca 1931 r. 477.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

----oOo----

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Tekst konwencyj litewsko-łotewskich w sprawie wymiany wydawnictw państwowych, utrzymania znaków granicznych i rozrachunku wymiennego oraz likwidacji gruntów, przeciętych przez granicę państwową.

"Vyriausybes Żinios"Nr.358 z dn.10"V.r.b.

Konwencja litewsko-łotewska o wymianie wydawnictw i dzieł, wydawanych kosztem państwa.

Prezydent Republiki Litewskiej z jednej strony i Prezydent Republiki Łotewskiej z drugiej strony, chcąc ustalić sposób wzajemnej wymiany wydawanych kosztem państwa druków i dzieł na zasadach konwencji brukselskiej z dn.15 marca 1886 r., postanowili podpisać konwencję i w tym celu wyznaczyli swych Pełnomocników, mianowicie:

Prezydent Republiki Litewskiej: J.Ekscelencję Pana Józefa Tubelisa, Premjera Litwy, Ministra Skarbu, Ministra Spraw Zagranicznych,

Prezydent Republiki Łotewskiej: J.Ekscelencję Pana Hugo Celminsza, Premjera Łotwy, Ministra Spraw Zagranicznych,

Którzy, wymieniwszy swe pełnomocnictwa, znalezione w dobrej i należnej formie, porozumieli się co do następujących zasad:

Artykuł pierwszy.

Zaczynając od dnia 1 lutego 1931 r. układające się kraje zobowiązują się zamieniać po 1 egzemplarzu wszystkich, wydawanych kosztem państwa, wydawnictw i dzieł.

Artykuł drugi.

Przeznaczone do zamiany wydawnictwa w Łotwie będą przesyłane do Księgarni Państwowej. Wszystkie czynności techniczne, związane z tą zamianą, w Łotwie wykona Wydział Wymiany Międzynarodowej Księgarni Państwowej.

Przeznaczone do zamiany wydawnictwa, przesyłane Litwie, będą przekazane Poselstwu Litewskiemu w Rydze, któremu to urzędowi polecono wykonanie wszystkich czynności technicznych, związanych z tą zamianą.

Artykuł trzeci.

Konwencja niniejsza została zawarta na czas nieograniczony. Zostanie ona ratyfikowana i wejdzie w życie w piętnastym dniu po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych, które odbędzie się w Kownie w najprędszym czasie.

Wypowiedzieć niniejszą konwencję można w każdym czasie. Wówczas traci ona moc prawną w dniu 31 grudnia następnego roku po wypowiedzeniu.

Stwierdzając to, wyżej wymienieni Pełnomocnicy podpisali niniejszą konwencję i postawili swe pieczęcie.

Sporządzono w dwuch egzemplarzach w Rydze dn.25 stycznia 1931 roku.

J.Tubelis. H.Celminsz.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Artykuł [illegible]

[illegible]

Artykuł [illegible]

[illegible]

Artykuł [illegible]

[illegible]

[illegible]

Porozumienie litewsko-łotewskie w sprawie utrzymania znaków granicznych i strefy granicznej.

Prezydent Republiki Litewskiej z jednej strony i Prezydent Republiki Łotewskiej z drugiej strony, chcąc uporządkować kwestję utrzymania w dobrym stanie znaków granicznych i strefy granicznej, postanowili podpisać w tym celu porozumienie i mianowali swych Pełnomocników, mianowicie:

Prezydent Republiki Litewskiej: J.E.Pana Józefa Tubelisa, Premjera, Ministra Skarbu, Ministra Spraw Zagranicznych,

Prezydent Republiki Łotewskiej: J.E.Pana Hugo Celminsza, Premjera, Ministra Spraw Zagranicznych,

Którzy, wymieniwszy swe pełnomocnictwa, znalezione w dobrej i należytej formie, porozumieli się co do następujących zasad:

Artykuł 1.

Obie układające się strony zobowiązują się utrzymać znaki graniczne między Litwą a Łotwą i strefy graniczne w takim stanie, jak je ustaliła Litewsko-Łotewska Komisja Mieszana dla ustalenia granicy podług dokładnego opisu granicy w postaci księgi delimitacyjnej i mapy strefy, podpisanego przez rzeczoną komisję dnia 15 października 1927 r. i zatwierdzonego przez obie strony dnia 30 czerwca 1930 r.

Artykuł 2.

Obie układające się strony zobowiązują się utrzymać linję graniczną o tyle otwartą, ażeby można było przejść ją wzdłuż, od jednego końca do drugiego.

W tym celu w strefie granicznej, po 6 metrów na każdej stronie od linji granicznej, nie wolno będzie wznosić zabudowań i jakichbądź urządzeń, sadzić drzew i krzaków.

W strefie, szerokiej na trzy metry w każdą stronę od linji granicznej nie wolno będzie uprawiać ziemi, sadzić ogrodowizny, paść bydło i chodzić. Kosić siano wolno będzie tylko właścicielom przyległych gruntów, którzy będą musieli zgóry zawiadomić o tem straż graniczną.

Właściciele znajdujących się w strefie granicznej zabudowań mają prawo korzystać z nich, aż się one zawalą. Naprawiać te zabudowania można jedynie za zezwoleniem właściwych urzędów obu krajów.

Artykuł 3.

Znaki graniczne /wiechy, rowy, kopce i t.d./ będą naprawiane co trzy lata. Znaki graniczne na ziemi będą urządzane podług znaków istniejących. Zniszczone znaki będą odbudowane za porozumieniem kompetentnych urzędów obu krajów i podług danych, znajdujących się w spisie granicy, wspomnianym w artykule pierwszym niniejszego porozumienia.

Jeżeli rzeka, wzdłuż której idzie granica, powoli zmienia swe łożysko, to i granica kształtuje się według medjanu rzeki. Jeżeliby jednak prąd rzeki utworzył nowe łożysko, granica będzie ustalona za szczególnem porozumieniem.

Artykuł 4.

Jeżeli z jakichbądź powodów odbudowanie znaków granicznych na starem miejscu byłoby niemożliwe, albo jeżeli brakujący znak nie mógłby być odbudowany, kompetentne urzędy obu krajów, uwzględniając lokalne warunki, za wspólnem porozumieniem wybiorą nowe miejsce dla tych znaków. W każdym wypadku te nowe miejsca powinne być wymierzone na podstawie tej samej bazy poligonowej, która była stosowana przy ustalaniu granicy.

Artykuł 5.

Strefy, po 6 metrów w każdą stronę od linji granicznej, bę-

dą oczyszczane od krzaków i traw staraniem odnośnego układającego się kraju i na jego środki.

Każdy z układających się krajów wykona za swe środki prace, przewidziane w art. 3 i 4 niniejszego porozumienia i utrzyma w dobrym stanie ustawione przezeń znaki graniczne według opisu granicy, wspomnianego w art.1 niniejszego porozumienia.

Artykuł 6.

Poraz pierwszy przewidziane w niniejszem porozumieniu prace zostaną wykonane w 1931 roku.

Artykuł 7.

Oba układające się kraje zawiadomią jeden drugiego, jakim ich urzędom zostało powierzone wykonanie niniejszego porozumienia.

Urzędy te bezpośrednio będą naradzały się o wszystkiem, co dotyczy tego wykonania, W tych wypadkach, gdy nie będą one mogły się porozumieć, sprawa będzie rozstrzygana w drodze dyplomatycznej.

Artykuł 8.

Niniejsze porozumienie zostanie ratyfikowane i wymiana dokumentów ratyfikacyjnych odbędzie się w Kownie w najprędszym czasie. Wejdzie ono w życie w piętnastym dniu po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych.

Dla zatwierdzenia tego, odpowiedni Pełnomocnicy podpisali niniejsze porozumienie.

Sporządzono w dwuch egzemplarzach w Rydze dnia 25 stycznia 1931 roku.

J.Tubelis. H.Celminsz.

Konwencja litewsko-łotewska o rozrachunku wymiennym i likwidacji gruntów, przeciętych przez granicę państwową.

Prezydent Republiki Litewskiej z jednej strony i Prezydent Republiki Łotewskiej z drugiej strony, chcąc ułatwić rozrachunek wymienny i likwidowanie nieruchomości na podstawie Konwencji o ustaleniu granic między Litwą a Łotwą i regulowaniu praw ludności pogranicznej i stanu nieruchomości, przeciętym granicą, - uchwalili zawrzeć w tym celu specjalną konwencję i wyznaczyli swymi pełnomocnikami: Prezydent Republiki Litewskiej - J.E.Pana Józefa Tubelisa, Premjera Litwy, Ministra Skarbu, Ministra Spraw Zagranicznych, Prezydent Republiki Łotewskiej - J.E.Pana Hugo Celminsza, Premjera Łotwy, Ministra Spraw Zagranicznych, którzy, zamieniwszy pełnomocnictwa, znalezione w dobrej i należnej formie, porozumieli się co do następujących zasad:

Artykuł 1.

W ciągu dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszej konwencji, grunta gospodarstw, przecięte granicą państwową, większe od 10 ha, wpisuje się do ksiąg ziemskich i likwiduje się według ustaw tego państwa, zaś grunta, mniejsze od 10 ha, - w poniżej wskazany uproszczony sposób.

U w a g a . Właściciele gruntów, nie większych od 10 ha, mogą prosić odpowiednie urzędy o wpisanie tych gruntów do ksiąg ziemskich w sposób zwykły. O otrzymaniu podobnych podań urzędy te zawiadamiają Ministerstwo Rolnictwa swego kraju.

Artykuł 2.

Potrzebne plany przeciętych granicą gospodarstw sporządzają Ministerstwa Rolnictwa układających się stron i jednocześnie zatwier-

dzają ich pełnomocnicy. Pozatem Ministerstwa Rolnictwa zbierają wszystkie potrzebne wiadomości zarówno o przeciętem gospodarstwie, jak o jago właścicielu oraz faktycznym gospodarzu.

Artykuł 3.

Jeżeli przecięte granicą państwową gospodarstwo wpisane jest w urzędzie, prowadzącym księgi ziemskie, to na żądanie Ministerstwa Rolnictwa swego kraju urząd ten w odpowiednim dziale rejestru /folji/ obszar gruntów, które, według planu, pszeszły do innego państwa, odnotuje.

Artykuł 4.

Prawo własności do przydzielonych do innego państwa gruntów tych gospodarstw, które są zarejestrowane w urzędzie, prowadzącym księgi ziemskie, dowodzi się zapomocą wyciągów z rejestru ksiąg ziemskich, łącznie z planami gruntów, jeżeli ustaleni przez Ministerstwa Rolnictwa ich faktyczni gospodarze zgadzają się z zapisanymi w księgach ziemskich właścicielami.

Artykuł 5.

Właściceli gruntów takich gospodarstw, które zupełnie nie są wpisane do ksiąg ziemskich, albo których faktyczni gospodarze nie zgadzają się z właścicielami, wpisanymi do ksiąg ziemskich, ustala się w drodze uchwały lokalnej komisji porządkowania ziemi /komitetów powiatowych, komisyj okręgowych/ w tem państwie, w którem się znajdują grunta. W takich wypadkach sprawy o ustalenie właścicieli podnosi Ministerstwo Rolnictwa tego układającego się kraju, gdzie się znajdują grunta. Ministerstwo Rolnictwa przekazuje komisjom porządkowania ziemi wszystkie zebrane w tej sprawie wiadomości.

Zawiadomienia o dniu posiedzenia komisyj porządkowania ziemi posyła się zainteresowanym osobom, mieszkającym na terytorjum drugiej układającej się strony, przez odpowiednie samorządy gminne. Pozwanym osobom i członkom komisyj wolno bez przeszkód i bez żadnych opłat przejść granicę.

Posiedzenia komisyj porządkowania ziemi odbywają się według ustaw swego kraju. Uchwały komisyj są ostateczne, wszelako zainteresowane osoby mają prawo w ciągu dwuch miesięcy od dnia powzięcia uchwały wystąpić z powództwem o prawa własności do gruntów w sądzie tego, gdzie się grunta znajdują. W ciągu tegoż czasu powód zawiadamia o tem komisję porządkowania ziemi. W ostatnim wypadku likwidację gruntów odracza się do rozstrzygnięcia sprawy cywilnej.

Uchwały komisyj porządkowania ziemi, które weszły w życie, wraz z planami gruntów, Ministerstwo Rolnictwa jednej układającej się strony wręcza przez Ministerstwo Rolnictwa drugiej właścicielom gruntów.

Artykuł 6.

Akty o nieprzymusowo likwidowanych gruntach sporządzają się według specjalnej ustalonej formy i zaświadcza się w samorządach gminnych tego kraju, gdzie grunta się znajdują.

Zaświadczone w samorządach gminnych akty likwidacji gruntów przez Ministerstwa Rolnictwa przesyła się do odpowiednich, prowadzących księgi ziemskie, urzędów, do zatwierdzenia.

Artykuł 7.

Wyciągi z ksiąg ziemskich i weszłe w życie uchwały komisyj porządkowania ziemi, wraz z planami gruntów, lub sporządzone na podstawie tych dokumentów akty likwidacji gruntów, uważa się za dokumenty, wystarczające do wpisania tych gruntów do ksiąg ziemskich, o co mogą prosić zarówno właściciele i nabywcy gruntów, jak i Ministerstwo Rolnictwa tego państwa, gdzie grunta się znajdują.

Artykuł 8.

Przy rachunku wymiennym i likwidowaniu gruntów nie bierze się pod uwagę obowiązujących w układających się państwach ustaw o maksymalnych i minimalnych normach ziemi.

Artykuł 9.

Prowadzące księgi ziemskie urzędy jednej układającej się strony na bezpośrednią prośbę takichże samych urzędów drugiej strony, przesyłają im pełny wyciąg z rejestru i z ksiąg i zbiorów ziemskich i ubezpieczeniowych o przeciętej przez granicę państwową nieruchomości oraz odpisy tych dokumentów, z powodu których wpisy w rejestrze pozostały jeszcze w sile, zaś o nie uchomości, która całkowicie przeszła do innego pańs wa - pełny wyciąg z rejestru i całą sprawę wpisów ziemskich, t.j. sprawę o zatwierdzeniach i odznaczeniach aktów i zapisów nieruchomości.

Artykuł 10.

Przed przygotowaniem wyciągów z rejestru do wysłania innemu państwu, urzędy, prowadzące księgi ziemskie, w odpowiednich działach /foljach/ rejestru zaznaczają o zamknięciu działów /folij/ z powodu całkowitego przejścia nieruchomości do innego państwa, zaś w działach /foljach/ o przeciętych gospodarstwach zaznaczają odciętą część.

Artykuł 11.

Zapisane w księgach ziemskich długi, obciążające przecięte granicą państwową gospodarstwa, jeżeli odcięte grunta nie są większe, niż czwarta część całego gospodarstwa, to długi dzieli się proporcjonalnie do obszaru. Od wszystkich innych obciążeń, przypadających na przecięte gospodarstwa, grunta zwalnia się.

Jeżeli na gruntach zostaje część długu, wówczas do wyciągu z rejestru załącza się odpisy odnośnych dokumentów.

Artykuł 12.

Zmiana obszaru jednostek ziemi, nie większych niż 2 % całego obszaru, albo, biorąc naogół, nieprzewyższających 1 ha, przy likwidowaniu gruntów nie wymaga oddzielnego wpisywania do ksiąg ziemskich. W takich wypadkach sporządza się plany granic zmienionych jednostek ziemskich i plany te z zaznaczeniem zmian, jakie nastąpiły za zgodą właścicieli, Ministerstwa Rolnictwa przesyłają do prowadzących księgi ziemskie urzędów, gdzie się rejestruje nieruchomości - w celu załączenia do odnośnej sprawy.

Artykuł 13.

W ciągu dwuch lat od dnia wejścia w życie niniejszej konwencji, wszystkie akty, umowy i zapisy przy rozrachunku wymiennym i likwidowaniu gruntów, przeciętych granicą państwową gospodarstw są wolne od wszelkich podatków i opłat oraz nie będzie się wymagało odpowiedniego konsularnego legalizowania dokumentów.

Artykuł 14.

Niezlikwidowane w ciągu dwuch lat od dnia wejścia w życie niniejszej konwencji grunta przeciętych linją państwową gospodarstw wywłaszcza się po cenie, zgodnie ustalonej przez obie układające się strony.

Artykuł 15.

Grunta państwowe układające się strony uznają za własność tego państwa, na którego terytorjum one się znajdują.

Grunta prywatne, które powinny były być wywłaszczone na mocy ustawy o reformie rolnej tej układającej się strony, na której terytorjum znajduje się część zasadnicza, nie są uważane za wywłaszczone

na korzyść tego kraju, a stosuje się do nich ustawy agrarne tej układającej się strony, na której terytorjum one przeszły.

Artykuł 16.

Umowy dobrowolne, lecz nie formalne, o zlikwidowaniu gruntów, zawarte do wejścia w życie niniejszej konwencji, powinny być uporządkowane w trybie ogólnym albo według niniejszej konwencji, biorąc pod uwagę obszar gruntów.

Artykuł 17.

Konwencja niniejsza zostanie ratyfikowana i wymiana dokumentów ratyfikacyjnych odbędzie się w Kownie w najprędszym czasie.

Wejdzie ona w życie w piętnastym dniu po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych.

Konwencja niniejsza została spisana w dwuch egzemplarzach w językach litewskim i łotewskim, uważając oba teksty za autentyczne, w Rydze, dnia 25 stycznia 1931 roku.

Stwierdzając to, wyżej wymienieni Pełnomocnicy podpisali niniejszą konwencję i postawili swe pieczęcie.

J. Tubelis H.Celminsz

Ja, Antoni Smetona, Prezydent Republiki Litewskiej, po rozpatrzeniu i zaznajomieniu się z rzeczoną konwencją, na podstawie 48 artykułu Konstytucji Państwa Litewskiego oświadczam, że akceptuję ją, przyjmuję i ratyfikuję i w imieniu Republiki Litewskiej zobowiązuję się niewzruszenie jej się trzymać.

Dla stwierdzenia tego podpisuję niniejsze pismo i stawiam pieczęć Republiki.

Działo się dnia dwudziestego siódmego kwietnia tysiąc dziewięćset trzydziestego pierwszego roku w Kownie.

A. Smetona

J.Tubelis.

Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych odbyła się dnia 1-go maja r.b.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE".

K r o n i k a.

O s t a t e c z n e w y n i k i w y b o r ó w d o s a m o r z ą d ó w . Jak podaje "Lietuvos Aidas" /Nr.133, 135 i 136 /, ostateczne wyniki wyborów do samorządów na Litwie przedstawiają się, jak następuje:

Nazwa miejscowości.	Radni Litwini.	Polacy.	Żydzi.	Rosjanie.	Niemcy.
Kowno	12	3	6	1	2
Poniewież	10	3	7	1	-
Szawle	15	-	6	-	-
Wiłkomierz	5	4	6	-	-
Olita	7	1	4	-	-
Birże	9	-	3	-	-
Janów	3	-	6	-	-
Kiejdany	7	-	5	-	-
Kretynga	8	-	1	-	-
Marjampol	8	-	6	-	1
Kalwarja	4	1	4	-	-
Preny	6	-	3	-	-
Możejki	9	-	3	-	-
Szadów	7	-	2	-	-
Rosienie	7	-	5	-	-
Jurbork	3	-	5	1	-

Nazwa miejscowości.	Radni Lit-wini.	Polacy.	Żydzi.	Rosjanie.	Niemcy.
Rakiszki	4	-	5	-	-
Szaki	4	-	5	-	-
Szaki-Władysławów	4	-	4	-	1
Radziwiliszki	8	3	1	-	-
Żagary	5	-	4	-	-
Taurogi	6	-	5	-	1
Telsze	8	-	4	-	-
Płungie	5	-	4	-	-
Uciana	5	-	7	-	-
Wyłkowyszki	4	-	8	-	-
Kibarty	6	-	2	-	4
Wierzbołowo	3	-	4	-	2
Jeziorosy	4	-	4	1	-

U w a g a : Do kowieńskiej Rady Miejskiej wszedł oprócz wymienionych radnych jeszcze jeden przedstawiciel osobnej listy właścicieli domów.-

N o w e p a s z p o r t y o b y w a t e l i L i t w y . Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.151/, Min.Spraw Wewn. uchwaliło zamienić wszystkie dotychczasowe paszporty wewnętrzne obywateli Litwy na nowe paszporty. Zamiana ma się dokonać w ciągu r.1932 i 1933.-

D o k o ł a p r o c e s u V o l d e m a r a s a . Jak podaje "Siewodnia" /Nr.188/, udał się przed paru dniami do Płotel, miejsca zesłania Voldemarasa, sekretarz sądu wojennego maj.Gurewicz, w celu zaznajomienia Voldemarasa z jego sprawą. Voldemarasowi jeszcze nie zezwolono na powrót do Kowna. Jak wiadomo, termin jego wydalenia do Płotel upływa z dniem 24 b.m.-

Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.151/, w tych dniach jeden z oskarżonych "voldemarasowców", b.redaktor "Tautos Kelias" Olgierd Slesorjatis zawiadomił sąd wojenny, iż podczas procesu bronić go będzie adwokat przys.dr.Stankiewicz i pomocnik adwokata przysięgłego dr.Raulinajtis. Oskarżonego Wojtkiewicza bronić będzie adwokat przys. A.Tumenas, Jurszenasa - adw.przys. Pożeła, zaś innych oskarżonych adwokaci: Naszlunas, Norgiałowicz i inn. Wszystkich podsądnych, z wyjątkiem Pupałejgisa i Wojtkiewicza, adwokaci będą bronili solidarnie.-

N o w a u s t a w a o g i m n a z j a c h n a L i t w i e . Jak podaje "Siewodnia" /Nr.188/, litewskie Ministerstwo Oświaty opracowuje nową ustawę og gimnazjach, mającą rozszerzyć prawa dyrektorów. Pozatem nowa ustawa przewiduje nominację vicedyrektorów przez ministra. Dotychczas zaś wicedyrektorowie byli wybierani przez radę pedagogiczną gimnazjów.-

P o b y t k s i ę d z a O l s z e w s k i e g o w P o ł ą d z e . Jak podają "Lietuvos Žinios", zjawił się przed kilku tygodniami w Połądze w szatach duchownych b.prałat K.Olszewski. Przebywał on dotychczas w jednej ze swych posiadłości w pobliżu Dorbian, gdzie czasami odprawiał nabożeństwa.-

D o k o ł o w y b o r ó w n o w e g o b u r m i s t r z a m. K o w n a . Jak pod je "Dzień Kowie ski" /Nr.151/, stanowisko rządu w sprawie zatwierdzenia nowego burmistrza m.Kowna p.Wokietajtisa jeszcze się nie wyjaśniło skutkiem różnorodności interpretacji §269 ustawy samorządowej! Możliwem jest, że kwestja interpretacji § 269 zostanie przekazana do Trybunału Najwyższego.

W kołach prawniczych utrzymują, że § 269 jest bardzo niejasny i może być rozmaicie interpretowany. Natomiast brzmienie § 17 nie budzi żadnych wątpliwości co do tego, iż p.Wokietajtis, jako osoba zainteresowana, nie miał prawa głosu.-